

Enkele begeleidende opmerkingen bij het gebruik van de leesboekjes Engels en Duits.

Het verhaal

In de vierde klas vindt er in het taalonderwijs een belangrijke omslag plaats. De liederen en gedichten komen nu 'op de tweede plaats'. De kinderen gaan schrijven en lezen in de vreemde taal.

Vanaf het negende jaar hoort daarom ook *het verhaal* de basis te zijn van het vreemde talen onderwijs. Dat is om meerdere redenen het geval:

- het verhaal kent *humor*,
- het brengt *de wereld* van de 'grote mensen' dichterbij en
- het kent *dramatische elementen*, waardoor het sociale element van de vreemde taal een sterker accent kan krijgen.
- verhalen zijn daarom ook vaak geschikt om door meerdere personen (stemmen) te worden gelezen. En bovendien:
- kan het verhaal als de kapstok dienen waaraan naast de syntaxis nu ook de grammatica zichtbaar gemaakt kan worden. Regels zullen geoefend en geleerd moeten worden.

De vorm

De leesboekjes zijn in twee vormen te gebruiken. Van het leesboekje is een versie in *ringband* en er is een *CD* van gemaakt waar alle de teksten op staan (en waar eventueel andere teksten bij gevoegd kunnen worden). Van de *CD* (de tweede versie) kunnen dus losse teksten worden afgedrukt die de kinderen in hun map verzamelen. Deze laatste map is dus losbladig. Dit laatste systeem heeft een aantal voordelen:

- het A5 formaat is makkelijk hanteerbaar.
- De bedoeling is dat een bladzijde ongeveer de hoeveelheid tekst geeft die op een gegeven moment per les gelezen kan worden.
- De losbladigheid maakt het makkelijk dat leraren eigen verhalen invoegen.
- Dat kunnen natuurlijk ook gedichten of liederen zijn.
- Ook wordt het bij een losbladig systeem makkelijker teksten te kiezen die aansluiten bij de sfeer of het niveau van een klas.
- Op onbeschreven bladzijden kunnen eventueel tekeningen gemaakt en ingevoegd worden.
- Thema's kunnen verder worden uitgewerkt. B.v. het thema *Destiny* nodigt uit de munten te behandelen, het thema *Eating habits* geeft ruimte voor het invoegen van een eenvoudig menu of een tekening met de namen van het eetgerei.
- Men is bij de behandeling niet afhankelijk van een bepaalde volgorde.
- De toegevoegde vocabulary kan eventueel afgeplakt worden.
- De map kan voor huiswerk (thuis lezen) gemakkelijk mee naar huis.
- Er kan makkelijk bij naar eerder gelezen teksten worden verwezen.
- Er kunnen naar aanleiding van bepaalde woorden op een ingevoegd blad ook andere vocabulary woorden, of woorden met dezelfde of juist een andere uitspraak worden opgeschreven.

Over het gebruik

1. De leesboekjes (voor Engels en Duits) zijn in de herfst van 2005 ontstaan. Ze zijn niet direct voor de leraren gemaakt maar voor het *klassikaal gebruik* met de kinderen.
2. Het was namelijk niet de bedoeling om alleen het opzoeken van materiaal voor de leraren te vergemakkelijken en daarmee aan een om zich heen grijpende kopieercultuur bij te dragen.
3. Wel hoopte de samensteller met deze boekjes bij te dragen aan een bepaald 'niveau' dat binnen een school kan worden nagestreefd. Daar zijn de teksten ook geschikt voor. Verder is het natuurlijk bedoeld om een bepaalde opklimmende graad van moeilijkheid na te streven, waardoor er ook werkelijk progressie in de lessen kan komen en de kinderen voelen (en zien!) dat ze 'vooruit' gaan.
4. Eigenlijk is mijn uitgangspunt dat ik meen dat de leerlingen (vanaf klas 4) een dergelijk boekje zelf zouden moeten aanschaffen (we vinden het immers ook vrij normaal dat ouders zelf de euritmie- en gymnastiekschoenen voor hun kinderen aanschaffen als ze die vakken krijgen). Op die manier kunnen ze in de 4e klas al tijdens de Engelse en Duitse les in een *eigen* boekje lezen, en dat mogen ze dan in de 5^e en 6^e klas zelfs mee naar huis nemen om er 'huiswerk' uit te maken, d.w.z. uit te oefenen. Rudolf Steiner was bepaald niet tegen huiswerk. Integendeel. Ten minste als onder huiswerk wordt verstaan het zelf (of met hulp van de ouders) leren lezen en navertellen van korte verhaaltjes of gedeelten daarvan. Dit is bij ons nog niet zo gebruikelijk, maar op die manier zouden er door onze leerlingen wel normale vorderingen gemaakt kunnen worden in taalbegrip en taalbeheersing. Zeker nu het vreemde talenonderwijs een algemene verworvenheid van het basisonderwijs is geworden, kan de vrijeschool niet meer volstaan met vrijblijvende lessen Engels en of Duits.
5. Natuurlijk is de indeling naar klassen maar een voorzichtige indicatie. Dat probleem valt weg bij gebruik van een losbladig systeem.
6. Een laatste punt komt uit de praktijk en geldt vooral voor die plaatsen waar ook een bovenbouw aanwezig is. Met behulp van gemeenschappelijk leesmateriaal (dat door verschillende onderbouwen wordt gebruikt) is het namelijk mogelijk om met een meer op elkaar afgestemd vóórtraject aan de middenbouw te beginnen. Dat zou natuurlijk ook met ander materiaal kunnen. In Zeist is zo'n vraag onlangs (2008) door de toeleverende onderbouwen aan de bovenbouw gesteld. Daar is een proces opgang gekomen om tot een meer op elkaar afgestemd vreemde taal onderwijs in de onderbouw te komen. Dat is natuurlijk wat je noemt 'een behoorlijke stap vooruit'. Deze vraag betrof echter alleen het Engels, zijnde de taal die op al de 5 toeleverende onderbouwen wordt gegeven.